

PROGRAM AKIŞI

IV. ULUSLARARASI

Melaye Ciziri

SEMPOZYUMU

Melaye Ciziri'nin Ahlak Anlayışı - Di Nazara Melaye Ciziri De Exlaq

28-29 KASIM 2025

T.C.
CİZRE KAYMAKAMLIĞI

IV. ULUSLARARASI MELAYÊ CİZÎRÎ SEMPOZYUM PROGRAMI

Tarih : 28 Kasım 2025 - Cuma

Saat : 09.30 - 10.30

Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı

Kur'ân Tilaveti

Video Gösterimi

Protokol Konuşmaları

Musiki Dinletisi

CİZRE KAYMAKLIĞI

1. GÜN
1. OTURUM
SALON A

28

Kasım 2025
Cuma
10.30 - 11.30

Adı Soyadı

Tebliğin Konusu

- 1) Prof. Dr. İhsan Süreyya SİRMA (BAŞKAN) Melayê Cizîrî'nin Ahlak Anlayışı Üzerine
- 2) Prof. Dr. Nesim DORU Ahlaktan Etiğe: Melayê Cizîrî'nin Yaşam Felsefesi
- 3) Prof. Dr. Abdullah ÜNALAN Melayê Cizîrî'de Aşk Ahlakı
- 4) Dr. Muhsin İbrahim DOSKİ
د. محسن إبراهيم الدوسكي الأبيات الشعرية المتعلقة بالأخلاق بين الجزيري ونالي
- 5) Prof. Dr. Adnan MEMDUHOĞLU Melayê Cizîrî'de İnanç, İbadet ve Ahlâk İlişkisi

CUMA NAMAZI ve ÖĞLE YEMEĞİ 12.00 - 14.00

1. GÜN
2. OTURUM
SALON A

28

Kasım 2025
Cuma
14.15 - 15.15

Adı Soyadı

Tebliğin Konusu

- 1) Prof. Dr. Nesim DORU (BAŞKAN)
- 2) Assoc. Prof. Dr. Dian Sari UTAMİ The Ethical Psychology of Melayê Cizîrî: Moral Philosophy and Contemporary Perspectives on Akhlaq and Morality
- 3) Tehsin İbrahim DOSKİ
ته حسين ئيبراهيم دوسكى Exlaqê Îşqê bi Dîtina Melayê Cizîrî
- 4) Dr. Se'dullah MECİDİ
د. سه عدوللا مه جیدی بررسی اخلاقیات جزیری و بازتاب آن در رمز و سمبل و توصیفات عرفانی
- 5) Dr. Ahmad SHARIATPANAH
د. احمد شریعت پناه بررسی تجلی جمال محبوب در دیوان ملای جزیری

1. GÜN
3. OTURUM
SALON A

28

Kasım 2025
Cuma
15.30 - 16.30

Adı Soyadı

Tebliğin Konusu

- 1) Abdullah KAPLAN (BAŞKAN) Medreselerimiz ve Melayê Cizîrî
- 2) Dr. Muhammed Tayyip ELÇİ Günümüz Medrese Eğitimi ve Mela
- 3) Vezir ASLAN Melayê Cizîrî'nin Şiirlerinde Medrese Ahlâkının İzleri
- 4) Abdurrahim İNANÇ Mela'nın Divanı ve Medreseler
- 5) Mehmet Fadıl GEYLANİ التصوف الحقيقي: الحقيقة بالحق لأظهار مظهر الحق عند ملا الجزري رحمه الله
- 6) Ahmet SAYGIDAR Mela'nın Şiirine Yazılmış Bir Tahmis

1. GÜN
4. OTURUM
SALON A

28

Kasım 2025
Cuma
16.45 - 17.45

Adı Soyadı

Tebliğin Konusu

- 1) Prof. Dr. Rasim TÖSTEN (BAŞKAN) Değer Eğitiminde Rol Modelin İkilemi: Melayê Cizîrî Divanı Örneği
- 2) Doç. Dr. Hamdullah ARVAS Melayê Cizîrî'nin Divan'ında Ahlaki Dönüşümün İlkesi Olarak Hüsn Kavramı
- 3) Fener ROJBİYANÎ Pîvan û Rehendên Felsefî ji Çemk û Têgehe Exlaqê di Dîwana Melayê Cizîrî de
- 4) Dr. Öğr. Üyesi Hasan HAFİDİ آراء الملا أحمد الجزيري في الأخلاق من خلال ديوانه الشعري
- 5) Namiq HEWRAMİ Motîfên Perwerdehiya Exlaqî di Helbestên Mela Cezîrî de ji Hêla Îbn Erebi ve Bandor Bûne, bo Nimûne نامق هورامی

AKŞAM YEMEĞİ 18.00 - 19.00

1. GÜN
5. OTURUM
SALON B

28

Kasım 2025
Cuma
14.15 - 15.15

Adı Soyadı	Tebliğin Konusu
1) Doç. Dr. Mehmet Cüneyt GÖKÇE (BAŞKAN)	Melayê Cizîrî'de Aile İçi İlişkiler: "Sabahulxeyr Xana Min" Şiiri Bağlamında Bir Okuma
2) Öğr. Gör. Muhammed Zahid KULDAŞ	Ahlâk ve İşaret: Gazâlî'den İbnü'l-Arabî'ye Şeyh Ahmed Cezerî'nin Düşünce Evreni
3) Prof. Dr. Nimetullah Hamid NÉHÉLİ & Dr. Kazhal Fadakar SENA ث. ه. د. نعمت الله حامد نهيلي د.كهژال فەداكار	بەرورديكى ئەخلاقی عیرفانی له نیوان شیعرى حافزى شیرازى و مەلای جزیری دا
4) Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Selim BOR & Reşit Rojdar YILDIZ & Naci TETİK	Melayê Cizîrî'nin Ahlak Anlayışı: Tasavvufi Bir Yaklaşım ile Aristotelesçi Erdem Etiği Arasında Karşılaştırmalı Bir İnceleme
5) Öğr. Gör. Dr. Merve ARSLAN	Can We Really Think Of Melayê Cizîrî As A Philosopher?

1. GÜN
6. OTURUM
SALON B

28

Kasım 2025
Cuma
15.30 - 16.30

Adı Soyadı	Tebliğin Konusu
1) Doç. Dr. Mehmet Macit SEVGİLİ (BAŞKAN)	Molla Ahmed Cizîrî'ye Göre Aşkın Ahlâkı ve Âşgîn Adâbı: Farzlar ve Yasaklar
2) Waheed Nimet RAMADAN & Ali Said SELİM م.ه.ه. وحید نعمت رمضان م.ه.ه. علی سعید سلیم	عەشقا ئیلاهی ل دەف مەلای جزیری ب دیتنا فوتابخانین ئەخلاقی
3) Doç. Dr. Mahsum ASLAN	Fıkhn Zahirinden Aşkın Ahlâkına: Melayê Cizîrî'nin Divanı'nda Hukuk ve Ahlak Bütünlüğü
4) Prof. Dr. Pakhshan Sabir HAMAD پ.د. پەخشەن سابیر ھەمەد	له جوانیهوه بۆ کاملی له گوتاری سوفیگری_له نیوان مەلای جزیری و ئیبن عەرمبى دا
5) Dr. Öğr. Üyesi Refaa YILDIRIM	البعد الأخلاقي في شعر ملا أحمد الجزيري

1. GÜN
7. OTURUM
SALON B

28

Kasım 2025
Cuma
16.45 - 17.45

Adı Soyadı	Tebliğin Konusu
1) Doç. Dr. Nevzat EMİNOĞLU (BAŞKAN)	Prototîpên Ciwaniyê Di Şi'ra Melayê Cizîrî de Ji Hêla Etîk û Estetîk / Etîk ve Estetîk Boyutuyla Melayê Cezerî'nin Şiirinde Güzellik Prototipleri
2) Arash MEHRABAN ئارش مێهرەبان	سەر وەک کۆلەکیهکی ئەخلاقی و عیرفانی له دیوانی مەلای جزیری: خۆیندنهوهیهکی شیکارانه
3) Dr. Hemn Karim M. SALİH ههمن کهریم محمدصالح	هزری ئەخلاقیەت لای مەلای جەزیری و بەرورد بەچەند دەقیکی حافزى شیرازى
4) Prof. Dr. Mohammad ZOBEİR M. Lala Abdurraûf NAQSHBANDİ پ.د. محەممەدزوبیر بایهزی میراویمى م.لاله شێخ عبدالرئوف نەقشبەندى	خۆشەویستی و ئەدەب له ناوێنە شیعرەکانی مەلای جزیری (ناوردانهوهیهک لەسەر خولقاندنهوهی شوناسی ئەخلاقی و کولتوری)
5) M. Xalid SADİNİ	Dijberiya İntihalê di helbesta Melayê Cizîrî da

AKŞAM YEMEĞİ Saat: 18.00 - 19.00

1. GÜN
8. OTURUM
SALON C

28

Kasım 2025
Cuma
15.30 - 16.30

Adı Soyadı	Tebliğin Konusu
1) Prof. Dr. Yaşar ACAT (BAŞKAN)	Molla Ahmed-i Cezîrî Dîvân'ında Coğrafî Unsurların Estetik Temsili: Yer Adları Üzerine Bir İnceleme
2) Doç. Dr. Mehmet BAĞIŞ	Ahlaki Değerlerde Kur'an Referansları - Molla Ahmed el-Cezerî'nin Dîvânı Örneği
3) Doç. Dr. Emin CENGİZ	Molla Ahmed el-Cezerî'nin Dîvân'ında Harf Sembolizmi
4) Dr. Öğr. Üyesi Veysel BAŞÇI	Melayê Cizîrî'den Cegerxwîn'e "Âşık Ahlâkının" Tahmisi: Klasik ve Modern Arasında Bir Süreklilik
5) Murat Şamil ŞEN (Doktora Öğrencisi) & Muhammet Maşuk AKTAŞ (Doktora Öğrencisi)	Melâ'da Nazarî ve Amelî Düşüncenin İlişkisi

1. GÜN
9. OTURUM
SALON C

28

Kasım 2025
Cuma
16.45 - 17.45

Adı Soyadı	Tebliğin Konusu
1) Prof. Dr. Vechi SÖNMEZ (BAŞKAN)	Melayê Cizîrî'de Ahlakın Teolojik ve Toplumsal Boyutu
2) Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Şerif AZARKAN	Melayê Cizîrî ve Ahmedê Hanî'nin Divanlarında Şükür ve Kanaat Ahlakı
3) Ömer HATTAPOĞLU	Nefs, Nefes ve Hakikat Işığında Aşk Makamı Molla Ahmed el-Cezerî'nin Melayê Cizîrî'ye Dönüşme Evresi
4) Doç. Dr. İrfan YILDIRIM	Melayê Cizîrî'nin Divanında Ahlaki Kavramlar
5) Abdullah YAŞIN	Melayê Cizîrî'nin Finik'te Bir İmamla Tartıştığı Ahlaki İlkeler

AKŞAM YEMEĞİ : 28 Kasım 2025 Cuma, Saat: 17:45-18:45

2. GÜN
10. OTURUM
SALON A

29

Kasım 2025
Cumartesi
09.15 - 10.15

Adı Soyadı	Tebliğin Konusu
1) Prof. Dr. Mehmet YILMAZ (BAŞKAN)	Tasavvufî Ahlak ve Melayê Cizîrî'nin Bütüncül Ahlak Anlayışının Divan'daki İzleri
2) Prof. Dr. M. Zahir ERTEKİN & Doç. Dr. Bedrettin BASUĞUY	Nefsin Arındırılması ve Dünyadan Tecerrüd: Melayê Cizîrî'nin Tezkiye Anlayışı
3) Prof. Dr. Fevzi RENÇBER & Dr. Osman BİLEN	Hacı Bektaş-ı Veli ve Melayê Cizîrî'nin Ahlak Anlayışlarının Karşılaştırılması
4) Doç. Dr. Muhammed Muhdi GÜNDÜZ	Melayê Cizîrî'de İnsanın Ahlakî İnşası: Nefs, Akıl ve Kalp İlişkisi
5) Doç. Dr. Maksut ÇETİN	Ulema-Ümera İlişkisi Bağlamında Ahmed el-Cizîrî'nin Siyaset Anlayışı

2. GÜN
11. OTURUM
SALON A

29

Kasım 2025
Cumartesi
10.30 - 11.30

Adı Soyadı	Tebliğin Konusu
1) Prof. Dr. Abdulmuttalip ARPA (BAŞKAN)	Melaye Ciziri'nin Divân'ında Toplumsal Ahlâkî Bir İlke Olarak Yönetim ve Siyâsetin Kur'ânî Referansları
2) Doç. Dr. Selman YEŞİL	Melaye Ciziri'nin Tasavvufî Terminolojiyi Kullanımında Arapçanın Yeri
3) Doç. Dr. Talip ÇUKURLU	Mele Ahmed Ciziri Dîvânı'ndaki Bir Gazelin Hikmet ve Ahlak Perspektifinden Şerhi
4) Doç. Dr. Ahmet AKTAŞ	Ahlak Sosyolojisi Bağlamında Melaye Ciziri'nin Dîwan'ında Ahlak ve Toplumsal Değerler
5) Veysi İNCİ (Doktora Öğrencisi)	Melaye Ciziri'nin Nasihat ve Ahlak Temalı Şiirlerinde Retorik Bir Analiz

2. GÜN
12. OTURUM
SALON A

29

Kasım 2025
Cumartesi
11.45 - 12.45

Adı Soyadı	Tebliğin Konusu
1) Prof. Dr. Kasım TATLILIOĞLU (BAŞKAN)	Melaye Ciziri'nin Tasavvufi Öğretilerinin İnsan-ı Kamil Bağlamında Değerlendirilmesi
2) Dr. Ahmad HASAN	جهود الشيخ محمد أمين بن عبد الهادي الفاروقي في كتابه منحة المنان في شرح ألفاظ ورموز الديوان (ديوان الملا أحمد الجزري)
3) Dr. Öğr. Üyesi Zeynelabidin HÜSEYİNİ	Molla Ahmed el-Cezerî'de Metafizik ve Ahlâk İlişkisi: İnsanın Doğası ve Hürriyeti Bağlamında Bir İnceleme
4) Dr. Öğr. Üyesi Adnan AKALIN	Melaye Ciziri'de Ahlâk ve Gaye Problemi
5) Dr. Öğr. Üyesi Ata DEMİR	Nietzsche ve Melaye Ciziri'de Yaratıcı Ruhun Felsefesi: Doğu-Batı Diyalogu

2. GÜN
13. OTURUM
SALON B

29

Kasım 2025
Cumartesi
09.15 - 10.15

Adı Soyadı	Tebliğin Konusu
1) Prof. Dr. Necati SÜMER (BAŞKAN)	Melaye Ciziri Divanı'nda Dinlere Ait Motifler
2) Dr. Öğr. Üyesi Abdülbaki DENİZ	Mela'nın Divan'ında Cesaret ve Metanet Metaforu: Haydar-ı Kerrar
3) Doç. Dr. Mehmet CENGİZ	Hakikî Aşk'a Giden Yolda Meczâî Sevgili'nin Melâyê Ciziri'ye (V. 1050/1640) Ettikleri Üzerine Bir Tefekkür: Aşk'ta Dilber'in Ahlakî Tezahürleri
4) Dr. Öğr. Üyesi Yunus İBRAHİMOĞLU & Remziye SELÇUKTEKİN	Mezhepler Üstü Ahlâk: Melaye Ciziri'nin İrfanî Dili
5) Songül DURMAZ	Melaye Ciziri'nin "Ruh" Redifli Gazelinde Sihir-i Helâl Sanatı Üzerine Bir İnceleme

2. GÜN
14. OTURUM
SALON B

29

Kasım 2025
Cumartesi
10.30 - 11.30

Adı Soyadı	Tebliğin Konusu
1) Prof. Dr. Nurullah AGİTOĞLU (BAŞKAN)	Ahlak İnşâsı Bağlamında Melâ'da Üç Kavram: Tefekkür, Hamd ve Hikmet.
2) Doç. Dr. Abdulkadir KARAKUŞ	Melayê Cizîrî'nin Dîvân'ındaki Ahlâkî Beyanların Kur'ânî Temelleri
3) Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Cabir ALTINTAŞ	İlahi Aşkın Ahlakî Eğitimi Tetiklemedeki Rolü: Melayê Cizîrî'nin Divan'ında Nefs Terbiyesi Pedagojisi
4) Dr. Öğr. Üyesi Kayhan BAYRAM	Melayê Cizîrî'de Evrensel Ahlak Yasası
5) Nevvab TEMEL	Melayê Cizîrî'de İnâyet, İstiğnâ ve Bir "Hâl" Olarak Ahlâk

2. GÜN
15. OTURUM
SALON C

29

Kasım 2025
Cumartesi
09.15 - 10.15

Adı Soyadı	Tebliğin Konusu
1) Doç. Dr. Osman ASLANOĞLU (BAŞKAN)	Di Dîvana Melayê Cizîrî da Taybetîyên Tewazû û Kibîrê
2) Dr. Öğr. Üyesi Semih GEZER	Molla Cezerî'nin Şiirlerinde Sevgilinin Tasvir, Davranış ve Ahlakı
3) Mizgin Abdulxaliq MUSA مزگین عبد الخالق موسى	شروطه کرنا ستوینا سوفیطیری (حال) دشعرا (ستری زولفاتة) یا جزیری دا
4) Dr. Öğr. Üyesi Sultan Adanır SALİHOĞLU	İbn Arabî Düşüncesinin Melayê Cizîrî'nin Ahlak Anlayışına Etkisi: "Âlem Bir Hayaldir" İfadesi Üzerinden Bir Okuma
5) Dr. Hatice ÇOLAK	Melayê Cizîrî'nin Divan'ında Nefsin Tekâmülü: Akıl-Nefs İlişkisi

2. GÜN
16. OTURUM
SALON C

29

Kasım 2025
Cumartesi
10.30 - 11.30

Adı Soyadı	Tebliğin Konusu
1) Prof. Dr. Mehmet SALMAZZEM (BAŞKAN)	Tevhîd, Takva ve Tezkiye Bağlamında Melayê Cizîrî'nin Ahlak Anlayışında Kur'ânî Temeller
2) Dr. Öğr. Üyesi Mehmet SULHAN	Melayê Cizîrî'nin Ahlakında Aşk Fenomeni
3) Dr. Öğr. Üyesi Asmaa YOUNIS	العوامل المؤثرة في الأخلاق عند ملاي جزیری: دراسة تحليلية صوفية فلسفية
4) Doç. Dr. Halide Rumeysa KÜÇÜKÖNER	Melayê Cizîrî'yi Batı'ya Anlatmak: William Blake Üzerinden Bir Tanıtım ve Karşılaştırma Denemesi
5) Dr. Öğr. Üyesi Şaban ARĞUN	Melayê Cizîrî'ye Göre Ahlakî Tekâmülün Temel Prensibi Olarak Mücâhede ve Riyâzât

2. GÜN
17. OTURUM
SALON C

29

Kasım 2025
Cumartesi
11.45 - 12.45

Adı Soyadı	Tebliğin Konusu
1) Prof. Dr. Cengiz GÜNDOĞDU (BAŞKAN)	Melayê Cizîrî'de İnsan ve Ahlak: Varlık, Aşk ve Marifet Bağlamında Birlik Ahlakı
2) Prof. Dr. Hanifi ŞAHİN	Melayê Cezîrî'nin Ahlak Felsefesinde Vahdet ve Aşk: Fırkalaşma ve Ayrışmaya Ontolojik Bir Yanıt
3) Prof. Dr. Mehmet Salih GECİT	Molla Ahmed Ciziri'nin Divanı'nda Siyaset Ahlakı ve Kelami Arka Planı
4) Dr. Karwan Osman ALİ د. کاروان عوسمان خهيات Azam MAHMOODI نه عزم مهمودی	وهفا و جهفا له شیعری مهلاي جزیری اوی شونیهوارمکانی گهر میان لهناو دمهقه شیعرییهکاندا

DEĞERLENDİRME OTURUMU ŞİİR OKUMA (ÖĞRENCİ) ve ÖDÜL DAĞITIMI

SALON A

29

Kasım 2025
Cumartesi
13.00 - 13.30

Adı Soyadı

1) Prof. Dr. Abdurrahim ALKIŞ (BAŞKAN)	Şırnak Üniversitesi Rektörü
2) Gülşen ORHAN	Cumhurbaşkanı Başdanışmanı
3) Ahmet Vezir BAYCAR	Cizre Kaymakamı
4) Prof. Dr. Nesim DORU	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
5) Doç. Dr. Ahmet ÖZDEMİR	Düzenleme Kurulu Başkanı

CİZRE DENGBEŞ EVİNDE ÖĞLE YEMEĞİ: 29 Kasım 2025 Cumartesi, Saat: 14.00

GEZİ PROGRAMI

Melaye Ciziri

SEMPOZYUMU

Melaye Ciziri'nin Ahlak Anlayışı - Di Nazara Melaye Ciziri De Exlaq

